C/2026/5421

16.10.2026.

PREPORUKA VIJEĆA

od 9. listopada 2026.

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Češke za razdoblje 2027. – 2030. i pojašnjenju fleksibilnosti dopuštene nacionalnom klauzulom o odstupanju u 2027. i 2028.

(C/2026/5421)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263, a posebno njezine članke 17. i 26.,

uzimajući u obzir preporuku Komisije,

budući da:

OPĆA RAZMATRANJA

(1) Cilj je EU-ova okvira gospodarskog upravljanja ([1]) promicanje zdravih i održivih javnih financija te održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Okvir je više usmjeren na srednjoročno razdoblje te se njime ujedno potiče odgovornost na nacionalnoj razini, zajedno s djelotvornijom i koherentnijom provedbom propisa.

(2) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi koje države članice trebaju dostaviti Vijeću i Komisiji okosnica su okvira gospodarskog upravljanja. Dva su cilja tih planova: i. osigurati da se, među ostalim do kraja razdoblja prilagodbe, dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da ostane na razboritim razinama te da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a i ii. osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije. Zato se u svakom planu treba preuzeti srednjoročna obveza o maksimalnim stopama rasta neto rashoda ([2]), čime se u principu uvodi proračunsko ograničenje tijekom trajanja plana, odnosno četiri ili pet godina (ovisno o redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja u državi članici). Osim toga, u planu treba objasniti kako će država članica provedbom reformi i ulaganja odgovoriti na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju (uključujući one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i kako država članica namjerava doprinijeti zajedničkim prioritetima Unije. Razdoblje fiskalne prilagodbe traje četiri godine i može se produljiti za najviše tri godine ako se država članica obveže da će provesti relevantne reforme i ulaganja koji ispunjavaju kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj), zajedno s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30) i Direktivom Vijeća 2011/85/EU od 8. studenoga 2011. o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 306, 23.11.2011., str. 41., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/2024-04-30).

([2]) Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe (EU) 2024/1263 znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

(3) Komisija nakon dostave plana treba ocijeniti ispunjava li plan zahtjeve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(4) Vijeće zatim na preporuku Komisije treba donijeti preporuku kojom se utvrđuju maksimalne stope rasta neto rashoda dotične države članice u srednjoročnom razdoblju i, ako je primjenjivo, potvrditi skup obveza u pogledu reformi i ulaganja koje su temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe.

POVEZANI PROCESI, UKLJUČUJUĆI PRETHODNO PREPORUČENO KRETANJE NETO RASHODA I NJEGOVU OCJENU

(5) Vijeće je 21. siječnja 2025. donijelo preporuku o potvrđivanju srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Češke ([3]). Vijeće je 8. srpnja 2025., na zahtjev Češke da aktivira nacionalnu klauzulu o odstupanju kako bi se uzeli u obzir veći rashodi za obranu, donijelo preporuku ([4]) kojom se Češkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo u Preporuci Vijeća C/2025/666 za razdoblje 2025. – 2028.

(6) Komisija je 3. lipnja 2026. u okviru proljetnog paketa europskog semestra 2026. ocijenila usklađenost Češke s maksimalnim stopama rasta neto rashoda. ([5]) Prema Komisijinim izračunima kumulativna stopa rasta neto rashoda u 2025., odnosno na temelju podataka za 2024. i 2025. zajedno, bila je ispod maksimalnog rasta neto rashoda koji je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025. U 2026. predviđeni kumulativni rast neto rashoda u 2024., 2025. i 2026. bio je iznad preporučenog maksimuma za 0,1 % BDP-a. Međutim, na temelju aktualnih projekcija potrošnje za obranu (vidjeti i tablicu 3) predviđeno odstupanje u granicama je fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju. Stoga je ocijenjeno da je Češka usklađena s preporučenom maksimalnom stopom rasta neto rashoda u 2025. i predvidjelo se da će biti usklađena u 2026. ([6])

(7) Vijeće je 8. srpnja 2025. Češkoj uputilo nekoliko preporuka u kontekstu europskog semestra ([7]). Nakon dostave revidiranog nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana ocijenjenog u ovoj Preporuci Vijeće je 10. srpnja 2026. Češkoj uputilo novi skup preporuka ([8]).

RAZMATRANJA U VEZI S NACIONALNIM SREDNJOROČNIM FISKALNO-STRUKTURNIM PLANOM ČEŠKE

(8) Prema članku 15. stavku 2. Uredbe 2024/1263, u slučaju imenovanja nove vlade država članica može dostaviti revidirani srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Nakon općih izbora u Češkoj 3. i 4. listopada 2025. nova vlada osnovana je 15. prosinca 2025. Češka je 22. lipnja 2026. Vijeću i Komisiji dostavila revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan (dalje u tekstu „plan”). Plan obuhvaća razdoblje od 2027. do 2030.

([3]) Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Češke (SL C, C/2025/666, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/666/oj).

([4]) Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Češkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL C, C/2025/3962, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3962/oj).

([5]) Budući da Češka koristi fleksibilnost u skladu s nacionalnom klauzulom o odstupanju, ocjena usklađenosti bila je usmjerena na usporedbu rasta neto rashoda i maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo na kumulativnoj razini.

([6]) COM(2026) 200 final i Radni dokument službi Komisije SWD(2026) 200, „Fiskalne statističke tablice s popratnim podacima relevantnima za ocjenu proračunskih politika država članica”, 3.6.2026.

([7]) Preporuka Vijeća o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Češke (SL C, C/2025/3977, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3977/oj).

([8]) Preporuka Vijeća o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Češke (SL C, C/2026/3916, 1.9.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3916/oj).

Proces prije dostave plana iz lipnja 2026.

(9) Češka je prije dostave svojeg plana zatražila tehničke informacije ([9]), koje je Komisija, u skladu s člankom 15. stavkom 4. Uredbe (EU) 2024/1263, dostavila 28. svibnja 2026. i objavila 22. lipnja 2026. ([10]) U tehničkim informacijama navodi se strukturni primarni saldo u 2030. za koji se predviđa da će biti potreban da se u srednjoročnom razdoblju deficit opće države održi ispod 3 % BDP-a, a dug opće države ispod 60 % BDP-a, bez daljnjih proračunskih mjera nakon četverogodišnjeg razdoblja prilagodbe. Srednjoročno razdoblje definirano je kao razdoblje od deset godina nakon isteka razdoblja prilagodbe. Tehničke informacije sastavljaju se i dostavljaju državama članicama u dva scenarija: jedan podrazumijeva usklađenost sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit ([11]), u skladu s člankom 9. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/1263, a drugi je bez te zaštitne mjere.

(10) U tehničkim informacijama za Češku utvrđeno je da bi, na temelju pretpostavki Komisije, radi usklađenosti s primjenjivim fiskalnim pravilima tijekom četverogodišnjeg razdoblja prilagodbe strukturni primarni saldo trebao na kraju razdoblja prilagodbe (2030., u scenariju bez zaštitne mjere za otpornost na deficit) iznositi najmanje 0,5 % BDP-a, u skladu s tablicom 1. Informacije radi, uzme li se u obzir i zaštitna mjera za otpornost na deficit, strukturni primarni saldo trebao bi do kraja razdoblja prilagodbe (2030.) iznositi najmanje 0,5 % BDP-a. Međutim, zaštitna mjera za otpornost na deficit nije zahtjev za Češku, koja ispunjava uvjete za tehničke informacije.

Tablica 1: Tehničke informacije koje je Komisija dostavila Češkoj

Zadnja godina razdoblja prilagodbe	2030.
Minimalna vrijednost strukturnog primarnog salda (% BDP-a), scenarij bez zaštitne mjere za otpornost na deficit	0,5
Samo informativno: Minimalna vrijednost strukturnog primarnog salda (% BDP-a), scenarij sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit	0,5

Izvor: izračuni Komisije.

(11) U skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2024/1263 Češka i Komisija organizirale su tehnički dijalog u svibnju i lipnju 2026. Glavne su teme tehničkog dijaloga bile maksimalne stope rasta neto rashoda prema predviđanjima Češke i njihove temeljne pretpostavke (osobito projekcije rasta potencijalnog BDP-a, rast realnog BDP-a i nominalna (implicitna) kamatna stopa), kao i planirana provedba reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije za pravednu zelenu i digitalnu tranziciju, socijalnu i gospodarsku otpornost, energetsku sigurnost i izgradnju obrambenih sposobnosti.

([9]) Prethodne smjernice koje su dostavljene državama članicama i Gospodarskom i financijskom odboru sadržavaju tehničke informacije i. bez produljenja razdoblja prilagodbe od četiri godine i s produljenjem razdoblja prilagodbe na sedam godina i ii. sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit i bez te zaštitne mjere. Sadržavaju i glavne početne uvjete i temeljne pretpostavke koje je Komisija upotrijebila u okviru za srednjoročne projekcije državnog duga. Tehničke informacije izračunane su na temelju metodologije opisane u Izvješću Europske Komisije o održivosti duga za 2023. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) i njezinih naknadnih izmjena dogovorenih u radnoj skupini u okviru Akta za digitalne usluge. Temelje se na proljetnoj prognozi Europske komisije 2026. i njezinu srednjoročnom produljenju do 2035., a dugoročni rast BDP-a i troškovi starenja stanovništva u skladu su sa zajedničkim izvješćem Komisije i Vijeća o starenju stanovništva za 2024. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([10]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-member-states/country-pages-including-country-reports/czechia/fiscal-surveillance-czechia_en.

([11]) U zaštitnoj mjeri za otpornost na deficit iz članka 8. Uredbe (EU) 2024/1263 utvrđeno je da godišnje poboljšanje strukturnog primarnog salda iznosi 0,4 postotna boda BDP-a (odnosno 0,25 postotnih bodova u slučaju produljenja razdoblja prilagodbe) sve dok strukturni deficit ne bude manji od 1,5 % BDP-a.

(12) Prema informacijama koje je navela u svojem planu, Češka je 6. svibnja 2026. u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/1263 započela postupak savjetovanja s organizacijama civilnog društva, socijalnim partnerima, regionalnim vlastima i drugim relevantnim dionicima. Prema informacijama koje je Češka navela u svojem planu, revizija plana pripremljena je u suradnji s relevantnim ministarstvima i drugim tijelima javne uprave, uključujući češko fiskalno vijeće. Osim toga, 6. svibnja 2026. održan je okrugli stol o nacrtu plana s predstavnicima poslodavaca i sindikata te stručnjacima i drugim dionicima.

SAŽETAK I KOMISIJINA OCJENA PLANA

(13) U skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2024/1263 Komisija je plan iz lipnja 2026. ocijenila kako slijedi:

Kontekst: makroekonomsko i fiskalno stanje i izgledi

(14) Realni BDP Češke povećao se 2025. za 2,6 % kao rezultat domaće i vanjske potražnje. Prema proljetnoj prognozi Europske komisije 2026. u toj se godini očekuje rast gospodarstva za 1,8 %, što odražava učinak naglog porasta cijena energije i negativnog doprinosa neto izvoza. Predviđa se da će se u 2027. realni BDP povećati za 2,4 %, čemu će doprinijeti solidna potrošnja kućanstava i države, ulaganja i veći doprinos neto izvoza. Tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom (tj. 2026. – 2027.) očekuje se da će se rast potencijalnog BDP-a u Češkoj blago smanjiti, s 1,6 % u 2025. na 1,5 % u 2027., zbog snižene stope rasta radno sposobnog stanovništva. Stopa nezaposlenosti u 2025. iznosila je 2,8 %, a Komisija predviđa da će se povećati na 3,1 % u 2026. i 3,2 % u 2027. Predviđa se da će se inflacija (deflator BDP-a) smanjiti s 3,5 % u 2025. na 2,7 % u 2026. te iznositi 3,1 % u 2027.

(15) Kad je riječ o fiskalnim kretanjima, u 2025. deficit opće države u Češkoj iznosio je 2,1 % BDP-a. Prema proljetnoj prognozi Europske komisije 2026. deficit će 2026. dosegnuti 2,8 % BDP-a te da će se 2027. uz pretpostavku nepromijenjenih politika, dodatno povećati na 2,9 % BDP-a. Datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. bio je 4. svibnja 2026., tj. prije nego što je nacrt proračuna za 2027. predstavljen nacionalnom parlamentu u rujnu 2026. Na kraju 2025. dug opće države iznosio je 44,3 % BDP-a. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. očekuje se da će se udio duga u BDP-u krajem 2026. povećati na 45,8 % i da će se krajem 2027. dodatno povećati na 47,2 % BDP-a. Prema ustaljenoj praksi, Komisija u svojoj fiskalnoj prognozi ne uzima u obzir obveze politike preuzete u srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima, osim ako i sve dok se one ne budu temeljile na vjerodostojno najavljenim i dovoljno detaljno razrađenim konkretnim mjerama politike.

Maksimalne stope rasta neto rashoda i glavne makroekonomske pretpostavke iz plana iz lipnja 2026.

(16) Plan se odnosi na razdoblje 2027. – 2030. i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu.

(17) Plan sadržava sve informacije propisane u članku 13. Uredbe (EU) 2024/1263.

(18) Planom se obvezuje na maksimalne stope rasta neto rashoda navedene u tablici 2, što odgovara prosječnom godišnjem rastu neto rashoda od 3,2 % u razdoblju od 2027. do 2030. Tehničke informacije (uz pretpostavku linearnog kretanja prilagodbe) u skladu su s prosječnim rastom neto rashoda od 3,2 % tijekom razdoblja prilagodbe (2027. – 2030.). Očekuje se da će kretanje neto rashoda za koje je preuzeta obveza u planu rezultirati strukturnim primarnim saldom od 0,3 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2030.). To je niže od minimalne razine strukturnog primarnog salda od 0,5 % BDP-a u 2030., koju je Komisija navela u tehničkim informacijama. U planu se pretpostavlja smanjenje rasta potencijalnog BDP-a na 1,2 % u 2030. (s 1,6 % u 2025.). Uz to, u planu se očekuje da će se stopa rasta deflatora BDP-a smanjiti na 3,3 % u 2027. (s 3,5 % u 2025.), a zatim se povećati na 2,4 % u 2030.

Tablica 2: Maksimalni rast neto rashoda i glavne pretpostavke iz plana Češke (*)

	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	Prosjek tijekom razdoblja trajanja plana 2027. – 2030.
Rast neto rashoda (godišnje, %)	6,4	5,4	2,7	2,4	2,2	3,2
Rast neto rashoda (kumulativno, od bazne godine 2025. (**), %)	6,4	12,1	15,2	17,9	20,5	nije primjenjivo
Rast potencijalnog BDP-a (%)	1,6	1,5	1,5	1,2	1,2	1,3
Inflacija (rast deflatora BDP-a) (%)	2,9	3,3	2,8	2,6	2,4	2,8

Izvor: srednjoročni fiskalno-strukturni plan Češke (lipanj 2026.) i izračuni Komisije.

(*) U planu su predstavljena dva skupa makroekonomskih pretpostavki na temelju makroekonomske prognoze Češke (travanj 2026.) i Komisijine proljetne prognoze 2026. (svibanj 2026.). Za ocjenu se upotrebljavaju tablice 3.4 i 3.5 iz plana.

(**) Kumulativne stope rasta izračunate su u odnosu na baznu godinu 2025., posljednju godinu za koju su nacionalni zavod za statistiku i Eurostat objavili fiskalne podatke o realizaciji.

(19) U planu se procjenjuje stopa rasta neto rashoda od 6,4 % u 2026. Ta je stopa rasta relevantna za utvrđivanje kumulativnih stopa rasta za razdoblje 2027. – 2030. prikazanih u tablici 2 jer je bazna godina 2025. posljednja godina za koju su nacionalni zavod za statistiku i Eurostat objavili podatke o realizaciji. U odnosu na Preporuku Vijeća od 21. siječnja 2025., rast neto rashoda za 2026. predviđen u planu podrazumijevao bi, na temelju izračuna Komisije, kumulativno odstupanje od 0,1 % BDP-a do kraja 2026. prije nego što se uzme u obzir fleksibilnost predviđena nacionalnom klauzulom o odstupanju (vidjeti tablicu 3). Nakon što se uzme u obzir fleksibilnost u skladu s nacionalnom klauzulom o odstupanju, predviđeno kumulativno odstupanje iznosilo bi - 0,2 % BDP-a (tj. manje od preporučenog kretanja rashoda u 2026. nakon što se uzme u obzir fleksibilnost). To odgovara Komisijinoj ocjeni iz proljetnog paketa europskog semestra 2026. (vidjeti uvodnu izjavu 6.).

Tablica 3: Rast neto rashoda, godišnja i kumulativna odstupanja u 2025. i 2026. (predviđena) u odnosu na Preporuku Vijeća od 21. siječnja 2025.

		2025.	2026.	
Preporučeni maksimalni neto rashodi, godišnje	promjena u %	**4,5**	**2,5**	
Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025.				
			Komisija	**Plan**
Neto rashodi, godišnje	promjena u %	**4,9**	**6,4**	**6,4**
Godišnje odstupanje (*)	% BDP-a	0,2	1,5	1,5
Kumulativno odstupanje (*)	% BDP-a	- 1,4	0,1	0,1
Kumulativno odstupanje (*) nakon fleksibilnosti odobrene nacionalnom klauzulom o odstupanju	% BDP-a	- 1,7	- 0,2	- 0,2

Odstupanja za 2026. izračunavaju službe Komisije uz pretpostavku rasta neto rashoda, kako je predviđen u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. (Komisija) i u srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu Češke (lipanj 2026.) (plan).

(*) Pozitivna (negativna) vrijednost upućuje na to da su neto rashodi iznad (ispod) preporučene maksimalne stope rasta.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na saldo opće države

(20) Na temelju maksimalnih stopa rasta neto rashoda i pretpostavki iz plana, deficit opće države postupno bi se poboljšao s 2,8 % BDP-a u 2026. na 1,2 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2030.), u skladu s tablicom 4. Stoga prema planu saldo opće države ne bi premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a do kraja razdoblja prilagodbe (2030.). Osim toga, državni deficit tijekom deset godina nakon razdoblja prilagodbe (tj. do 2040.) neće premašiti 3 % BDP-a. Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem deficita iz članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na dug opće države

(21) Ako se ostvare maksimalne stope rasta neto rashoda na koje se Češka obvezala u planu i temeljne pretpostavke, dug opće države trebao bi se, prema planu, povećati s 45,8 % u 2026. na 46,6 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2030.), u skladu s tablicom 4. U srednjoročnom razdoblju, tj. do 2040., očekuje se da će se udio duga uglavnom stabilizirati do 2032. u skladu s planom i nakon toga povećati na 52,9 % BDP-a u 2040. Tako bi prema planu dug opće države u srednjoročnom razdoblju ostao ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a iz Ugovora. Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana maksimalne stope rasta neto rashoda navedene u planu smatraju usklađenima s kriterijem duga iz članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Tablica 4: Kretanja duga i salda opće države u planu Češke

	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2040.
Dug države (% BDP-a)	44,3	45,8	46,9	46,6	46,8	46,6	52,9
Saldo države (% BDP-a)	- 2,1	- 2,8	- 2,8	- 2,0	- 1,6	- 1,2	- 3,0

Izvor: srednjoročni fiskalno-strukturni plan Češke (lipanj 2026.).

Makroekonomske pretpostavke iz plana

(22) Plan se temelji na pretpostavkama koje se razlikuju od pretpostavki Komisije, koje je ona dostavila Češkoj 28. svibnja 2026. Konkretno, u planu se koriste različite pretpostavke za šest varijabli, a to su rast deflatora BDP-a, rast realnog BDP-a, nominalna (implicitna) kamatna stopa, fiskalni multiplikator, prilagodba stanja i tokova te jednokratne mjere. Razlike u pretpostavkama koje najviše utječu na prosječni maksimalni rast neto rashoda navedene su i analizirane u nastavku.

Plan se razlikuje od Komisijinih prethodnih smjernica u dva aspekta koja se odnose na rast deflatora BDP-a. Prvo, plan na temelju većeg pretpostavljenog rasta deflatora domaće potražnje uključuje rast deflatora BDP-a za 2027. koji je za 0,2 postotna boda veći nego u tehničkim informacijama koje je dostavila Komisija i koji se temelji se na proljetnoj prognozi 2026. Ta se pretpostavka ne smatra opravdanom; Komisija nije upoznata s objavama ili ažuriranjima podataka koji bi opravdali znatno povećanje procjene deflatora BDP-a za 2027. u odnosu na procjenu iz tehničkih informacija. Osim toga, najnovija makroekonomska kretanja (tj. brži pad cijena energenata u 2026. od očekivanog) upućuju na manje izražen pad uvoznih cijena robe u 2027., zbog čega bi se procjene deflatora BDP-a za 2027. snizile. Drugo, od 2028. rast deflatora BDP-a konvergira brže i na nižu razinu (2,0 %) nego što se pretpostavlja na temelju zajedničkog okvira analize održivosti duga (2,3 %). Ta pretpostavka, koja je opreznija od pretpostavke iz tehničkih informacija, u planu je objašnjena pretpostavkom da će inflacija potrošačkih cijena postupno konvergirati s ciljem češke središnje banke od 2 % do 2032. te pretpostavkom da će rast deflatora BDP-a na tu vrijednost konvergirati u 2032. i zatim ostati stabilan s vrijednostima iz 2032. u preostalom razdoblju projekcije. Općenito, prosječni rast deflatora BDP-a u cijelom razdoblju projekcije (2027. – 2040.) u planu je manji (2,2 %) od rasta prema pretpostavkama Komisije (2,6 %). Stoga se za potrebe izrade srednjoročnog plana pretpostavka o prosječnom rastu deflatora BDP-a tijekom cijelog razdoblja projekcije (2027. – 2040.) smatra razboritom i opravdanom.

— U planu se pretpostavlja da će nominalna (implicitna) kamatna stopa tijekom cijelog razdoblja projekcije u prosjeku biti niža za 0,2 postotna boda od pretpostavke Komisije. U kontekstu srednjoročnog plana, niže kamate omogućuju veći prosječni rast neto primarnih rashoda u razdoblju prilagodbe. To odstupanje nominalne (implicitne) kamatne stope posljedica je pretpostavki o nižim tržišnim kamatnim stopama tijekom razdoblja prilagodbe za kratkoročno i dugoročno razdoblje za 0,6 odnosno 0,8 postotnih bodova, što je blaže od Komisijinih pretpostavki. To je pojašnjeno uključivanjem detaljnijih podataka te primjenom različite metode predviđanja koja se temelji na očekivanju da će se kamatne stope stabilizirati u skladu s kretanjem osnovne službene kamatne stope središnje banke. Taj pristup nije u skladu sa zajedničkim okvirom za procjenu održivosti duga.

Preostale razlike u pretpostavkama ne utječu bitno na prosječni rast neto rashoda u odnosu na pretpostavke Europske komisije. Sveukupno, učinak opreznijih pretpostavki uglavnom poništava učinak razlika u pretpostavkama koje nisu u skladu s okvirom za procjenu održivosti duga. Sve razlike u pretpostavkama, promatrane zajedno, općenito su u skladu s prosječnim maksimalnim rastom neto rashoda koji je jednak prosječnom maksimalnom rastu neto rashoda pretpostavljenom u tehničkim informacijama. Europska komisija ovu će analizu pretpostavki iz plana uzeti u obzir pri budućim ocjenama usklađenosti s maksimalnim stopama rasta neto rashoda.

Fiskalna strategija iz plana

(23) U skladu s indikativnom fiskalnom strategijom iz plana, preuzete obveze o neto rashodima bit će uglavnom ispunjene ograničenjem rashoda i diskrecijskim povećanjima prihoda. Prema planu, pozitivni učinak na javne prihode trebao bi proizaći iz povećanja učinkovitosti naplate poreza i suzbijanja sive ekonomije. Digitalizacijom i racionalizacijom javne uprave trebao bi se smanjiti rast javnih rashoda. Naposljetku, povećanje gospodarskog rasta većim ulaganjima, inovacijama i modernizacijom infrastrukture trebalo bi poduprijeti fiskalnu konsolidaciju u nominalnom smislu. Jedna od najvažnijih mjera koje se očekuju je budući sustav EET 2.0, tj. modernizirana elektronička registracija prodaje, za koju se očekuje da će dovesti do smanjenja utaje poreza.

(24) Specifikacija mjera politike koje treba donijeti potvrđuje se ili prilagođava i kvantificira u godišnjim proračunima. Istodobno postoje rizici za provedbu indikativne fiskalne strategije iz plana, koji proizlaze iz odgođenog vremenskog profila prilagodbe, izbornog ciklusa i nedostatka informacija o planiranoj fiskalnoj strategiji u zaključnim godinama plana (kako je prethodno ocijenjeno).

Planirane reforme i ulaganja iznesene u planu kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije

(25) U planu se opisuju namjeravane politike za reforme i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u okviru europskog semestra, kako je posebno navedeno u preporukama za pojedinu zemlju za 2025. i u skladu s prioritetima iz Komunikacije „Kompas konkurentnosti za EU” ([12]). Plan uključuje reforme i ulaganja, od kojih se većina financijski podupire iz Mehanizma za oporavak i otpornost ili fondova kohezijske politike. Reforme i ulaganja iz plana temelje se na postojećem vladinom strateškom dokumentu („Gospodarska strategija – Češka: zemlja za budućnost 2.0”). Kako je prethodno navedeno, nakon podnošenja plana u lipnju 2026. Vijeće je donijelo preporuke za Češku iz 2026. ([13]), koje se stoga u planu još nisu mogle uzeti u obzir.

([12]) Vidjeti Komunikaciju Komisije „Kompas konkurentnosti za EU” od 29. siječnja 2025., COM(2025) 30 final.
([13]) Preporuka Vijeća o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Češke (SL C, C/2026/3916, 1.9.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3916/oj).

(26) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu pravedne zelene i digitalne tranzicije, što uključuje klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan sadržava mjere, od kojih se neke podupiru iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Mjere povezane s izazovima zelene tranzicije uključene su u češki nacionalni energetski i klimatski plan. Najvažnije mjere uključuju modernizaciju distribucijskih mreža usmjerenu na povećanje kapaciteta za povezivanje novih izvora i ugradnju baterija velikog kapaciteta, uvođenje potporne infrastrukture, uključujući Centar za energetske podatke, uvođenje posebnih zona za skladištenje energije i mrežnu infrastrukturu, modernizaciju industrije i sektora grijanja u okviru programa „HEAT” te oblikovanje sveobuhvatnog pravnog okvira za uspostavu i razvoj tržišta vodika i infrastrukture za vodik u Češkoj (LEX HYDROGEN). U području dekarbonizacije zgrada uvest će se novi energetski standard za planiranu izgradnju i nova baza podataka o energetskim svojstvima s mogućnostima internetskog pregleda. Kad je riječ o energetskoj učinkovitosti, programi „New Green Savings” i „New Green Savings Light”, kojima se podupire temeljita obnova zgrada, mijenjaju se kako bi se povećala njihova financijska održivost i učinak poluge te kako bi se naglasak stavio na pojedince s niskim prihodima. Druge relevantne mjere uključuju elektrifikaciju željezničkih pruga, zamjenu vozila vozilima s učinkovitijom razinom emisija i potporu za nabavu i korištenje vozila s nultim emisijama. Te se mjere odnose na preporuke u području politike energije iz obnovljivih izvora, energetske infrastrukture i mreža, energetske učinkovitosti i održivog prometa. Kad je riječ o izazovima digitalne tranzicije, najvažnije mjere uključuju razvoj digitalnih mreža velikog kapaciteta, kontinuirano uvođenje digitalnih javnih usluga i potporu digitalizaciji poduzeća. Te se mjere odnose na preporuke iz 2025. u području politike javne uprave, pristupa financiranju i financiranja rasta.

(27) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu socijalne i gospodarske otpornosti, što uključuje europski stup socijalnih prava, plan sadržava mjere, od kojih se neke podupiru iz Mehanizma za oporavak i otpornost i fonda ESF+. Kad je riječ o izazovima u području pametnog, održivog i uključivog rasta, najvažnije mjere uključuju programe kojima se podupiru istraživanje, razvoj i inovacije u poduzećima, s naglaskom na ključnim strateškim tehnologijama i strateškim tehnologijama u nastajanju, posebno umjetnoj inteligenciji, te uvođenje inovacija u poslovnu praksu u malim i srednjim poduzećima. Cilj je drugih programa pomoći u razvoju potencijala postojećih *start-up* poduzeća radi jačanja inovativne suradnje između čeških *start-up* poduzeća i vodećih svjetskih ekosustava *start-up* poduzeća. Vlada uvodi i promjene u evaluaciji istraživačkih organizacija i olakšava njihovu suradnju. Te se mjere odnose na preporuke iz 2025. u području politike istraživanja i inovacija.

Kad je riječ o izazovima u području socijalne i teritorijalne kohezije, najvažnije mjere uključuju povećanje primjerenosti mirovina, pojednostavnjenje i promjenu parametara sustava socijalnih naknada te povećanje sudjelovanja roditelja, posebno žena, i skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada potporom socijalnoj ekonomiji. Druge relevantne mjere uključuju planiranu izmjenu Zakona o gradnji čiji je cilj ubrzati izgradnju stambenih objekata, reformu tržišta najma nekretnina i ponovno aktiviranje izgradnje socijalnih stanova. Te se mjere odnose na preporuke iz 2025. u području aktivnih politika tržišta rada, poticaja za rad i sudjelovanja na tržištu rada, nediskriminacije i jednakih mogućnosti te stanovanja.

Kad je riječ o izazovima u području zdravstva te gospodarskoj, socijalnoj i institucionalnoj otpornosti, najvažnije mjere uključuju planove za jačanje kapaciteta i učinkovitosti javne uprave te poboljšanje kvalitete javnih usluga, povećanje otpornosti, učinkovitosti, digitalizacije i dostatnog broja osoblja u zdravstvenom sektoru te daljnji razvoj dugotrajne skrbi. Jedan je od vladinih prioriteta i suzbijanje nezakonitog i neprijavljenog rada. Te se mjere odnose na preporuke iz 2025. u području politike javne uprave, digitalizacije javne uprave i javnih usluga te proračunskog okvira i fiskalnog upravljanja.

Kad je riječ o politikama za sljedeću generaciju, najvažnije mjere uključuju povećanje dostupnosti i kvalitete predškolskog obrazovanja, jačanje kvalitete nastavničke struke i upravljanja školama te povećanje relevantnosti srednjoškolskog obrazovanja za potrebe tržišta rada. U tercijarnom obrazovanju najvažnije mjere uključuju povećanje stope uspješnosti studenata, razvoj strateški važnih studijskih programa i bolje povezivanje sveučilišta sa sektorima istraživanja i inovacija. Te se mjere odnose na preporuku iz 2025. u području politika obrazovanja, nediskriminacije i jednakih mogućnosti.

(28) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu energetske sigurnosti, plan sadržava mjere od kojih se neke podupiru iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Najvažnije mjere uključuju izmjenu Zakona o energiji čiji je cilj ubrzati izgradnju alternativnih postrojenja umjesto elektrana na ugljen koje se postupno ukidaju. Programom bespovratnih sredstava „Strateška ulaganja za klimatski neutralno gospodarstvo" podupirat će se, među ostalim, dva velika projekta proizvodnje baterija i vađenja sirovina koje su ključne za dekarbonizaciju gospodarstva i jačanje energetske sigurnosti. Te se mjere odnose na preporuku iz 2025. u području politike energije iz obnovljivih izvora, energetske infrastrukture i mreža. Vlada nastavlja i s planiranim proširenjem nuklearne elektrane Dukovany.

(29) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu obrambenih sposobnosti, plan sadržava doneseni Zakon o financiranju obrane i izmijenjeni Zakon o proračunskim pravilima, kojima se od vlade zahtijeva dodjela najmanje 2 % BDP-a za rashode za obranu i omogućuje joj se da u razdoblju od 2026. do 2033. poveća rashode za obranu iznad 2 % BDP-a, čak i izvan odobrenog okvira proračunskih rashoda. Češka je zatražila i aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju, koja omogućuje fleksibilnost za povećanje rashoda za obranu za 1,5 % BDP-a u razdoblju 2025. – 2028. Te se mjere odnose na preporuke iz 2025. u području politike proračunskog okvira i fiskalnog upravljanja.

(30) Plan sadržava informacije o dosljednosti i, prema potrebi, komplementarnosti s fondovima kohezijske politike i planom za oporavak i otpornost Češke. Glavnina mjera u planu financira se sredstvima iz fondova kohezijske politike. U planu (i popratnom prilogu) prikazane su i reforme i ulaganja u okviru fondova kohezijske politike i plana za oporavak i otpornost.

(31) Plan sadržava pregled potrebnih javnih ulaganja u Češkoj povezanih sa zajedničkim prioritetima Unije. Kad je riječ o zajedničkom prioritetu pravedne zelene i digitalne tranzicije, uključujući usklađenost s Europskim zakonom o klimi, potrebe za ulaganjima uključuju transformaciju energetskog sektora, razvoj obnovljivih izvora energije, smanjenje potrošnje energije i emisija zgrada te razvoj infrastrukture za mobilne 5G mreže. Kako bi osigurala socijalnu i gospodarsku otpornost, Češka planira proširiti pružanje digitalnih javnih usluga, ulagati u inovativna *start-up* poduzeća i poduzeća u rastu te povećati učinkovitost zdravstvene skrbi. Kako bi povećala energetsku sigurnost, Češka namjerava ulagati u čiste izvore energije.

Zaključak ocjene Komisije

(32) Komisija općenito smatra da plan Češke iz lipnja 2026. ispunjava kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

OPĆI ZAKLJUČAK VIJEĆA O REVIDIRANOM PLANU ČEŠKE I FLEKSIBILNOSTI PREDVIĐENOJ NACIONALNOM KLAUZULOM O ODSTUPANJU

(33) Vijeće pozdravlja srednjoročni fiskalno-strukturni plan Češke i smatra da bi njegova potpuna provedba doprinijela osiguravanju zdravih javnih financija, održivosti javnog duga te održivog i uključivog rasta.

(34) Vijeće prima na znanje Komisijinu ocjenu plana. Međutim, Vijeće ponovno zahtijeva od Komisije da svoju ocjenu planova iznosi u zasebnom dokumentu, odvojeno od preporuka Komisije za preporuke Vijeća.

(35) Vijeće prima na znanje Komisijinu ocjenu kretanja neto rashoda i glavnih makroekonomskih pretpostavki iz plana, kao i implikacije kretanja neto rashoda iz plana na državni deficit i dug. Vijeće prima na znanje ocjenu Komisije da su makroekonomske i fiskalne pretpostavke, iako se u nekim slučajevima razlikuju od pretpostavki Komisije, općenito gledano opravdane i potkrijepljene uvjerljivim ekonomskim argumentima. Vijeće pozdravlja činjenicu da su relevantni dionici bili uključeni na nacionalnoj razini prije podnošenja plana te da je plan predstavljen nacionalnom parlamentu.

(36) Vijeće očekuje od Češke da bude spremna prema potrebi prilagoditi svoju fiskalnu strategiju kako bi ostvarila kretanje neto rashoda. Vijeće će pomno pratiti gospodarska i fiskalna kretanja, uključujući ona na kojima se temelji scenarij plana.

(37) Vijeće prima na znanje Komisijin opis potreba i namjera u pogledu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra te naglašava da je važno osigurati provedbu tih reformi i ulaganja. Vijeće će na temelju Komisijinih izvješća ocijeniti te reforme i ulaganja te pratiti njihovu provedbu u okviru europskog semestra.

(38) Vijeće sa zanimanjem očekuje godišnja izvješća Češke o napretku, koja će prije svega sadržavati informacije o napretku u ostvarenju kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće te o provedbi širih reformi i ulaganja u kontekstu europskog semestra.

(39) Ova preporuka zamjenjuje Preporuku od 21. siječnja 2025. u pogledu 2027. i 2028. Maksimalne stope rasta neto rashoda za 2026., u godišnjem i kumulativnom smislu, iz Priloga I. toj preporuci i dalje su relevantne za ocjenu usklađenosti do 2026., uključujući tu godinu. Komisija će ocijeniti usklađenost za 2026. u kontekstu svojeg jesenskog paketa za nadzor za 2026. i, na temelju podataka o realizaciji, u proljeće 2027.

(40) Vijeće bi u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2024/1263 Češkoj trebalo preporučiti maksimalne stope rasta neto rashoda kako je navedeno u planu od lipnja 2026.

(41) Kad je riječ o Preporuci Vijeća od 8. srpnja 2025., u ovoj se Preporuci pojašnjava opseg fleksibilnosti dopuštene nacionalnom klauzulom o odstupanju radi povećanja rashoda za obranu ([14]) koja se primjenjuje 2027. i 2028. U tu bi svrhu ukupna raspoloživa maksimalna fleksibilnost u 2027. i 2028. trebala biti ograničena na fleksibilnost koja nije iskorištena u vezi sa zamijenjenom Preporukom od 21. siječnja 2025.

([14]) Rashodi opće države za obranu u skladu s Međunarodnom klasifikacijom funkcija države (COFOG).

(42) Općenito, ako je država članica već iskoristila fleksibilnost predviđenu nacionalnom klauzulom o odstupanju za rashode za obranu, samo dio povećanja rashoda za obranu izražen kao postotak BDP-a od referentne godine koji je iznad već iskorištene fleksibilnosti ispunjava uvjete za fleksibilnost u preostalim godinama obuhvaćenima nacionalnom klauzulom o odstupanju. Osim toga, u takvim bi slučajevima i raspoloživu maksimalnu fleksibilnost od 1,5 % BDP-a trebalo smanjiti za iznos prethodno iskorištene fleksibilnosti. Kad je riječ o Češkoj, relevantna je godina za mjerenje iskorištene fleksibilnosti 2026., tj. posljednja godina na koju se primjenjuje Preporuka od 21. siječnja 2025. Prema Komisiji, prije razmatranja fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju, neto rashodi su 2026. kumulativno odstupali za 0,1 % BDP-a od maksimalnog kretanja neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025. (vidjeti uvodnu izjavu 6.). Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se u Češkoj od 2021. do 2026. rashodi za obranu koje financira država povećati za 0,3 postotna boda BDP-a. Stoga se na temelju tih projekcija očekuje da će predviđeno odstupanje za 2026. biti unutar fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju. To odgovara predviđenom iskorištavanju fleksibilnosti od 0,1 % BDP-a u 2026. Međutim, stvarna iskorištena fleksibilnost u 2026. relevantna za ovu preporuku može se utvrditi tek kad budu dostupni podaci o realizaciji, odnosno u proljeće 2027. Komisija će izračunati i priopćiti raspoloživu maksimalnu fleksibilnost na temelju podataka o realizaciji u proljeće 2027.

PREPORUČUJE SLJEDEĆE:

1. Češka treba osigurati da rast neto rashoda ne bude veći od maksimuma iz Priloga ovoj Preporuci.

2. Češkoj se do 2028. dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako su utvrđene u točki 1. ove Preporuke, kao i njihovo premašivanje, u mjeri u kojoj neto rashodi koji premašuju te maksimalne stope rasta nisu veći od manjeg od sljedećih iznosa:

   (a) razlike između povećanja rashoda za obranu u postotku BDP-a od 2021. i fleksibilnosti iskorištene do 2026. u skladu s preporukama od 21. siječnja 2025. i 8. srpnja 2025.; i

   (b) razlike između 1,5 % BDP-a i fleksibilnosti iskorištene do 2026. na temelju preporuka od 21. siječnja 2025. i 8. srpnja 2025.

   Fleksibilnost koja je iskorištena do 2026. Komisija će izračunati i priopćiti u proljeće 2027. na temelju podataka o realizaciji za 2026.

3. U godinama nakon 2028. Češkoj se još može dopustiti da odstupi od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako su utvrđene Preporukom Vijeća u skladu s člancima 17., 19. ili 20. Uredbe (EU) 2024/1263, kao i da ih premaši, u mjeri u kojoj se neto rashodi koji premašuju te maksimalne stope rasta rashoda odnose na isporuke vojne opreme za koju je ugovor sklopljen prije kraja 2028. i ako su i dalje u okviru cjelokupnog ograničenja iz točke 2.

4. U skladu s člankom 22. stavkom 7. Uredbe (EU) 2024/1263, odstupanja od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće i koja su dopuštena ovom Preporukom neće se evidentirati kao dugovanja na kontrolnom računu Češke.

5. Kako bi se osiguralo ispravno evidentiranje dodatnih rashoda, Češka treba uključiti stvarne i planirane podatke o ukupnim rashodima za obranu (odjeljak 2. klasifikacije COFOG), uključujući ulaganja u obranu (odjeljak 2. P.51 klasifikacije COFOG), te svim rashodima koji se trebaju financirati zajmovima iz instrumenta SAFE koji nisu obuhvaćeni klasifikacijom COFOG-02:

   (a) za godine T-4, T-3, T-2 i T-1 (s tim da je godina T tekuća godina) u izvješćima Komisiji (Eurostatu) u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 479/2009 ([15]);

   (b) za godine od 2021. do godine T (tekuća godina) u nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima i godišnjim izvješćima o napretku u skladu s člankom 11. stavkom 1., člankom 15. i člankom 21. stavkom 1. Uredbe (EU) 2024/1263.

Ova je Preporuka upućena Češkoj.

Sastavljeno u Luxembourgu 9. listopada 2026.

Za Vijeće

Predsjednik

S. HARRIS

([15]) Uredba Vijeća (EZ) br. 479/2009 od 25. svibnja 2009. o primjeni Protokola o postupku u slučaju prekomjernog deficita priloženog Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (SL L 145, 10.6.2009., str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/479/2014-09-01).

PRILOG

Maksimalne stope rasta neto rashoda (godišnje i kumulativne stope rasta, u nominalnom smislu)

Češka

Godine		2027.	2028.	2029.	2030.
Stope rasta (%)	Godišnje	5,4	2,7	2,4	2,2
	Kumulativne (*)	12,1	15,2	17,9	20,5

(*) Kumulativne stope rasta izračunate su u odnosu na baznu godinu 2025. Kumulativne stope rasta upotrebljavaju se pri godišnjem praćenju ex post usklađenosti na kontrolnom računu. Napomena: za 2026. maksimalne godišnje i kumulativne stope rasta neto rashoda utvrđene Preporukom Vijeća od 21. siječnja 2025. i dalje su relevantne i bit će predmet Komisijinih ocjena usklađenosti na temelju podataka o realizaciji.